

De Nieuwe Tydinghe

PB-PP1B-17496
BELGIE(N)-BELGIQUE

Editie 2019/01 - Driemaandelijks magazine van de
Vlaamse Journalisten Vereniging

Het vernieuwde AfricaMuseum

Afgiftekantoor: Gent X

Januari-februari-maart 2019

Voorwoord

Helaas moeten we deze editie van De Nieuwe Tydinghe openen met minder goed nieuws. Onze oud-voorzitter Mirek Cerny is op 23 februari in Aalst overleden. Met vaste hand stond hij aan het roer van onze vereniging van 1991 tot 1996. Je leest een pakkend In Memoriam van Frans L. van den Brande, die hem zeer goed kende. Wij wensen de familie uit naam van onze vereniging veel sterkte toe.

Verder vind je een verslag van de tweede VJV-infosessie die Harry Van Hest op vak-kundige wijze heeft geleid voor de studenten Journalistiek van de AP Hogeschool in Antwerpen. Een derde sessie is gepland in april. Deze infosessies worden enthousiast onthaald door zowel de hogescholen als hun studenten. VJV biedt hiermee duidelijk een antwoord op vragen die leven bij de studenten.

Schrijf alvast 4 mei in je agenda, want dan houdt VJV haar Algemene Vergadering in Sint-Niklaas. De uitnodiging mag je begin april in je brievenbus verwachten. Graag roepen we onze nieuwe leden op om zeker te komen. De algemene vergadering en de eindejaarsuitstap zijn unieke gelegenheden om elkaar beter te leren kennen.

We wensen je erg veel leesplezier met de interessante artikels van onze leden en een goede start van de lente!

Kristin Spiessens
 Ronny Van Cutsem
 Co-voorzitters Raad van Bestuur

Inhoud

Foto cover: Christiane Jennis | Cartoons: André Nollet

VJV-info

2de VJV-infosessie: AP Hogeschool in Antwerpen.....	3
In Memoriam Mirek Cerny.....	4
VJV heeft binnenkort nieuwe burens.....	5
Nieuwe leden.....	5

Informatie & tips

Journalistiek nieuws eerste kwartaal.....	6
Berichtgeving uit conflictgebieden verdwijnt op sociale media.....	8

Jong talent

Ik versus de wereld.....	9
--------------------------	---

Van onze leden

FWO, een kennismaking.....	7
Niets om het hoofd op neer te leggen.....	11
Museum Snijders & Rockoxhuis, verrassend in hartje Antwerpen.....	13

colofon

Verantwoordelijke uitgevers:

Ronny Van Cutsem - Kristin Spiessens
 Pelikaanstraat 94 bus 8, B-2018 Antwerpen

Vormgeving:

Patrick Proost/Publiccom

Eindredactie:

Hilde Van Gool

Cartoons, foto's, artikels: zie bronvermeldingen.
 Elke inzender draagt de volle verantwoordelijkheid voor zijn/haar bijdrage.

*

Gehele of gedeeltelijke overname van stukken hieruit kan enkel mits voorafgaande en schriftelijke goedkeuring en met volledige bronvermelding.

*

Niet-ondertekende artikels vallen onder de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke uitgever.

Wettelijk Depot: BD 54.662
 Post Erkenningsnummer: P 509477
 Jaargang 2019 NR. 1
 Januari-februari-maart 2019
 Driemaandelijks Uitgave

Redactie:

Bestuursraad VJV
 Pelikaanstraat 94 bus 8
 B-2018 Antwerpen

Website:

www.vjv.vlaanderen

Mailadres:

info@vjv.vlaanderen

Sociale media:

Telefoon:

0485 56 31 36

Ook niet-VJV leden kunnen zich abonneren op De Nieuwe Tydinghe. Een abonnement kost 14,50 euro (*) voor een volledige jaargang van vier nummers. Abonneren kan via overschrijving op rekening: IBAN BE30 4758 2050 3111. - BIC KREDBEBB. Met vermelding "Jaarabonnement DNT". Zonder opzegging voor de verschijning van het vierde nummer worden abonnementen automatisch met een jaar verlengd.

(*) verzending naar een adres in België

2de VJV-infosessie: AP Hogeschool in Antwerpen

Ook de tweede VJV-infosessie was een voltreffer. Deze keer was het klaslokaal gevuld met studenten ze jaar journalistiek, die al concrete journalistieke opdrachten als taak afgewerkt hadden. En verschillende van hen hadden ook al een stage op een redactie achter de rug. De concrete informatie die wij hen konden aanreiken, samen met onze partners, kwam dan ook goed van pas.

Zoals gewoonlijk kon Harry Van Hest de studenten meteen “mee krijgen”, vanaf de eerste zin die hij als ervaren spreker op zijn toehoorders afvuurde. De studenten waren niet op hun mondje gevallen, maar hun aandacht werd wel getrokken toen Harry concrete cijfers gaf van wat zij als loontrekkende bij een uitgever of nieuwsmedium konden verdienen. Hij vertelde over de voor- en nadelen van werken in vast dienstverband bij een uitgever, tegenover werken als freelancer.

Net als bij de vorige sessie maakte Dennis D’Haenens van Securex de studenten wegwijs in de verplichtingen die je moet vervullen wanneer je als freelancer wil starten (ondernemingsnummer, aansluiting als zelfstandige, enz.) en ook wat het de beginnende ondernemer kan kosten.

Merijn De Lauw van hostingbedrijf Combell legde de studenten uit hoe belangrijk het internet is voor je persoonlijke branding. Hoe je meteen je eigen domeinnaam moet registreren, die jouw uitvalsbasis wordt voor al jouw activiteiten op

het internet: je website, je mailadres. Al is het maar voornaamachternaam.be (zoals freelancejo.be).

Nieuw bij deze infosessie was de vorm waarin de persoonlijke getuigenis gegoten was. In de vorige sessie was het ons medelid Mike Hermans (cartoonist Maaik, de ontwerper van onze mascotte Freelance Jo), die getuigenis aflegde. Via een multimediapresentatie legde hij uit hoe je als freelancer op verschillende manieren je brood kan verdienen, en dat je gewoon de kansen moet grijpen die je geboden worden.

Wegens tijdgebrek kon in deze infosessie de presentatie van Maaik niet ingepast worden. Als alternatief werd gekozen voor een getuigenis van een van onze leden: Willy Ysewijn. Harry interviewde hem over de manier waarop hij als jour-

nalist begonnen was, en welk advies hij de studenten wou meegeven.

Nogmaals onze dank voor de energieke Nadia Vissers, stagecoördinator Journalistiek aan de AP Hogeschool, om ons de kans te bieden de studenten informatie te brengen over de mogelijkheden, kansen en verplichtingen die hen te wachten staan wanneer zij afgestudeerd zijn. Ook dank aan Dennis D’Haenens van Securex en Merijn De Lauw van Combell voor de praktische informatie.

Denk jij dat onze VJV-infosessie van pas zou komen bij een opleiding journalistiek bij een hogeschool in jouw buurt? Laat het ons weten.

Met dank aan de medewerkers van deze sessie:

- VJV-lid Harry, kan je als professionele spreker contacteren op <https://gast-spreker-harry.be/nl>.
- Securex, het sociaal secretariaat dat je niet alleen helpt om als freelancer te starten, maar je ook begeleidt bij al jouw sociale verplichtingen als zelfstandige
- Combell, het hostingbedrijf waar je terecht kan voor al jouw online zaken: van de registratie van je domeinnaam, het huren van een professionele mailbox, simpele WordPress webhosting tot volwaardige managed hosting voor complexe websites en KMO’s.

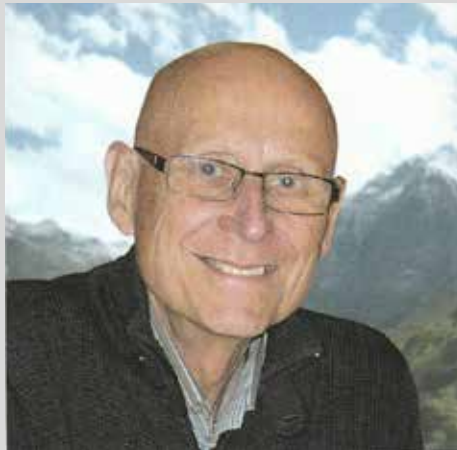

Harry Van Hest interviewt Willy Ysewijn.

Mijmeringen bij het heengaan van een 'monument' in de geschiedenis van de Vlaamse Journalisten Vereniging

MIREK CERNY (1943-2019)

Het waren woelige tijden in de geschiedenis van de VJV, toen nog VV-JPP genoemd. De betreurde Louis Davids, mede-oprichter van de vereniging en hoofdredacteur van het Belgisch-Israëlitisch Weekblad vond het na 10 jaren voorzitterschap nodig om zijn taak over te dragen aan een opvolger.

We spreken over 1984-85, een woelige tijd voor de vereniging. Het ledenaantal was flink aangegroeid, maar een herziening van de statuten drong zich terecht op; er schortte veel aan de voorwaarden tot erkenning. Algemene ledenvergaderingen hebben zulke wijzigingen in hun opdracht. Maar als die samenkomsten hierover geen uitsluitsel brengen en zelfs geen mogelijkheid meer bieden om een gewone dagorde over de dagelijkse werking van de leden te bespreken en te bevorderen, is er sprake van een crisis.

Gelukkig zijn er leden die deze spanningen durven te overstijgen en visionair naar de toekomst kijken. Mirek ontpopte zich in die periode als de verdediger van de periodieke pers en de wijze waarop gemotiveerde en geëngageerde mannen en vrouwen vanuit hun beroep, hun vaardigheden en hun kennis kunnen betrokken worden bij persactiviteiten zonder evenwel van hun journalistieke inbreng hun beroep te maken.

Mede door zijn inbreng werden de twee instellingen van de vereniging op hun beide domeinen werkbaar en vruchtbaar: de Erkeningscommissie en de Raad van bestuur.

Hij ijverde naar buiten toe voor de erkenning van de vereniging, ook door de beroepsvereniging. Om onze vereniging volwaardig in de verf te zetten vond hij het vanzelfsprekend dat de leden de nodige ernst en inzet aan de dag leggen. Hij zei dit telkens opnieuw op een minzame, doch kordate manier. Te veel leden streefden maar één doel na: een perskaart bezitten. Daarom benadrukte hij het belang van de Erkeningscommissie, die de leden regelmatig screent.

Anderzijds ijverde hij voor het opentrekken van het lidmaatschap naar al wie bezoldigd of onbezoldigd vanuit zijn of haar beroep of sector naast het gewone werk ook enige journalistieke inbreng heeft. Geschiedenis, kunst, filosofie waren bij het toenmalig ledenbestand schaars vertegen-

woordigd. Hij kwam als muzikrecensent in alle hoeken van het land, was ook in het buitenland. Hij sprak kandidaat-collega's aan over de vereniging. Overal waar hij kwam was hij bekend, want hij schreef muziekrecensies voor heel wat kranten en periodieke publicaties. Dat deed hij met een haast ongeremd enthousiasme, steeds met aandacht voor de mens achter de muzikuitvoeringen: hoe voelde de componist zich, wat is de visie van de dirigent, van de zanger, van het koor. En bij tentoonstellingen over componisten of muzik-

partituren zocht hij altijd naar inhoud en visie. Hij woonde en leefde in Dilbeek, maar hij kon ook bogen op de kennis van zijn geboorteland Tsjecho-Slowakije. Hij had daarom aandacht voor cartoonisten en striptekenaars, in een tijd waarin ze bij ons nog niet het journalistenstatuut hadden dat ze vandaag hebben. Er is voor cartoonisten een sterke link met Slowakije.

Mirek was een 'homo viator', letterlijk en figuurlijk een mens steeds op weg, zoekend naar de diepere zin van alles. Die microbe probeerde hij over te dragen op de VJV. Op vergaderingen had hij oog en oor voor ieders inbreng. Indien de leden hun best doen, speelt dat in het voordeel van de erkenning door de beroepsjournalisten, door het ministerie en door de ontvangende instanties. Deze idee was de rode draad in zijn voorzitterschap van Raad van bestuur en Erkeningscommissie.

Wij beiden hebben elkaar opgevolgd in die functies. Nadien zijn onze wegen beroepshalve uit elkaar gegaan. We hebben Mirek nog één keer ontmoet op de viering van 50 jaar VJV. Hij was toen ziek en vermoeid, maar keek vanuit het verleden van de VJV naar de toekomst van alle collega-journalisten die met de moderne communicatiemediën in een nieuwe wereld zijn terechtgekomen.

Een 'monument' uit de geschiedenis van de VJV is heengegaan. Mireks boodschap is blijvend: leden van de VJV, wees een goed journalist en bewijs dat het lidmaatschap meer is dan enkel een lidkaart bezitten.

Frans L. van den Brande
Oud-voorzitter 1986-1991

VJV heeft binnenkort nieuwe burenen!

VJV-lid Jempi Welkenhuyzen, die zelf medewerker is bij Het Laatste Nieuws, wijst ons op dit interessante bericht: binnenkort hebben wij nieuwe burenen! Het gebouw dat De Persgroep, vlak achter het Centraal Station van Antwerpen aan het optrekken is, sloot verleden week de ruwbouwfase af met het zetten van de 'Meiboom'. Hieronder het persbericht.

Het nieuwe gebouw van De Persgroep in Antwerpen bereikt hoogste punt Ruwbouwfase is afgesloten, de 'meiboom' is gezet

Vandaag, woensdag 6 februari 2019, is het hoogste punt van het nieuwe gebouw van De Persgroep aan het Media-plein in Antwerpen bereikt en wordt de ruwbouwfase afgesloten. Zoals de traditie het wil, werd 'de meiboom' geplant. De 'meiboom' werd op het terras op de tiende verdieping geplaatst door Christian van Thillo, CEO van De Persgroep, Kris Vervae, CEO van MEDIALAAN – de Persgroep Publishing, Stef Wauters, VTM NIEUWS-anker en Paul Daenen, Directeur News City.

Het nieuwe gebouw wordt na de zomer opgeleverd en wordt de hoofdzetel van De Persgroep en zal, naast Vilvoorde, de locatie worden voor het mediabedrijf MEDIALAAN – de Persgroep Publishing. Onder andere News City, de redacties van Het Laatste Nieuws, HLN.be, De Morgen, VTM NIEUWS, Dag Allemaal,... zullen in het nieuwe gebouw werken. De VTM NIEUWS-studio verhuist begin volgend jaar naar Antwerpen.

Christian Van Thillo, CEO De Persgroep: *"Vandaag is een belangrijke mijlpaal waarbij we de traditie van de meiboom graag in ere houden. Het is ook een mooie gelegenheid om de aannemer, onderaannemers en arbeiders die hier sinds vorig jaar hard aan het werk te zijn te danken voor hun inspanningen. Het gebouw zal voor een nieuwe landmark in de Antwerpse skyline zorgen."*

Kris Vervae, CEO MEDIALAAN – de Persgroep Publishing: *"In dit mooie*

nieuwe gebouw zullen vanaf september een 1000-tal mensen werken. Naast het IT-team en heel wat corporate services, vinden alle redacties hier hun plek in een open, creatieve en flexibele werkomgeving. Vanaf september zal het hier 7 dagen op 7 en 24 op 24 leven."

Een 'meiboom' zetten is een oud gebruik waarbij een boom op het dak van een nieuwbouw geplaatst wordt van zodra het hoogste punt bereikt wordt. Het is een symbool waarbij men hoopt dat het gebouw net zo groot, sterk en stabiel mag worden als de boom.

Karel Vermeersch, directeur Vlaanderen BESIX Group: *"We zijn heel trots dat De*

Persgroep ons heeft gekozen om zijn nieuwe hoofdkwartier te bouwen. De bouw is mooi op schema. We vinden het ook fantastisch dat we met deze nieuwbouw van formaat bijdragen aan de verdere heropleving van de buurt rond het Centraal Station."

Het nieuwe gebouw van De Persgroep is 22.191 m² groot en 46 m hoog en wordt hét uithangbord van de vernieuwde stationsbuurt aan het Centraal Station van Antwerpen. Het gebouw wordt gerealiseerd door de Belgische bouwgroep BESIX Group en het ontwerp is van het architectenbureau Binst Architects. Er komt op het gelijkvloers ook een brasserie die voor iedereen toegankelijk is.

Nieuwe leden

De Vlaamse Journalisten Vereniging mocht in de voorbije maanden de volgende nieuwe leden verwelkomen:

- 1238 **Jose TYTECA** uit Veurne - reporter/fotograaf Krant van West-Vlaanderen
- 1239 **Glodie MUNGABA** uit Mortsel - reporter Stampmedia
- 1240 **Wim VER ELST** uit Asse - eindredacteur Trends
- 1241 **Lambert DERENETTE** uit Koksijde, fotograaf bij diverse uitgaven
- 1242 **Peter VAN HERZEELE** uit Kortrijk, reporter bij KRR-nieuws
- 1242 **Pieter VAN BERKEL** uit Lanaken, reporter bij Sceptre
- 1243 **Tom LALLEMAND** uit Keerbergen, reporter bij Sceptre
- 1244 **Hugo DECKER** uit Berlaar, reporter bij Sceptre
- 1245 **Kurt DESCHUYTENER** uit Kortrijk, reporter bij Roularta
- 1246 **Igor VAN DE POEL** uit Destelbergen, fotograaf voor diverse uitgaven

Rechtzetting

In onze vorige editie vermeldden wij dat het nieuwe lid Joseph BAMS werkt voor Offroadbiking.be. Dat is fout - dhr. Bams werkt voor Nieuws Heusden-Zolder.

Journalistiek nieuws eerste kwartaal

De voorbije weken gebeurde er heel wat in de journalistieke sector. Wij maakten voor jou een selectie van de belangrijkste berichten.

Iedereen journalist?

Het Europees Hof van Justitie heeft beslist dat de GDPR-uitzondering voor journalisten niet alleen geldt voor beroepsjournalisten, maar ook voor wie als vlogger, blogger of getuige een gebeurtenis filmt en online zet.

Het Europees Hof hanteerde daarbij dat de term 'journalistiek' breed geïnterpreteerd moet worden: eenieder die journalistieke activiteiten uitvoert. Met andere woorden: wanneer het jouw doel is om informatie, opinies of commentaren te geven aan het publiek. Uitgebreide achtergrond hierbij in het opiniestuk van Matthias Dobbelaere-Welvaert op VRT-Nws.

Eindelijk: btw op digitale kranten wordt afgeschaft

Momenteel moet je voor je krant 0,00 euro btw betalen – tenminste wanneer je hem in de krantenwinkel koopt of een abonnement hebt. En zelfs wanneer je een abonnement hebt op een online krant, in combinatie met een papieren editie, dan betaal je geen btw. Alleen bij kranten, die enkel online verschijnen moet je 21% betalen.

Een zware discriminatie voor de nieuwe online media tegenover de gevestigde kranten. Een euvel dat nu rechtgezet wordt: het btw-tarief voor digitale kranten en magazines wordt naar nul gedraaid, tenminste als het van

minister van Financiën Alexander De Croo (Open VLD) afhangt. (Datanews)

Newsmonkey, dat zelf onder deze onrechtvaardige regeling lijdt, reageert verheugd, maar dringt aan op nog verdere maatregelen om discriminatie tussen 'oude' en 'nieuwe' nieuwsmedia weg te werken: het afschaffen van subsidies voor media tout court.

Drie uitspraken van de Raad voor de Journalistiek

Omdat journalistiek evolueert, en de regels altijd aangescherpt moeten worden, is het interessant om de beslissingen te volgen van de Raad voor de Journalistiek. Daarin worden namelijk concrete gevallen van klachten van burgers tegen media behandeld.

Je kan er veel uit leren, zoals de dingen die je zeker en vast niét mag doen als journalist, fotograaf, waarvoor je moet

opletten om niet in een grijze zone terecht te komen, enz.

In februari waren er uitspraken in de volgende gevallen:

- B t/ Flair – over het belang van wederhoor: <http://rvdj.be/node/537>.
- DL t/ HBVL.be – over een verkeerde vermelding van de leeftijd van een slachtoffer, die een rechtszaak zou kunnen beïnvloeden: <http://rvdj.be/node/538>.
- X t/ Het Laatste Nieuws en HLN.be – over een weliswaar geblurde foto, die toch nog een verdachte herkenbaar weergeeft: <http://rvdj.be/node/539>.

Heb jij zelf nog een tip over journalistiek nieuws? Laat het ons weten via mail: info@vjv.vlaanderen.

Alle links voor dit artikel vind je op <https://vjv.vlaanderen/2019/02/25/journalistiek-nieuws-februari-2019/>.

Alles onder één dak voor u als ondernemer

Uw succes als ondernemer is onze zorg

securex

FWO: een kennismaking

Kent u het FWO? Ik hoop dat u “ja, natuurlijk” zegt, want het is een erg belangrijk fonds.

Mijn eerste kennismaking met het FWO was op 14 december 2018 toen in Antwerpen de 90ste verjaardag gevierd werd van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek.

Het ontstaan hebben we te danken aan Albert I die in 1927 hardop wenste dat er “een nieuwe impuls zou komen voor het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek als basis voor meer toegepast onderzoek en economische ontwikkeling”

Eer u nu afhaakt en “boring” roept, wil ik u het volgende laten overdenken. Ik heb de viering mogen meemaken en met verschillende deelnemers gesproken. De eerste was een jonge vrouw die van het FWO een beurs kreeg om haar doctoraat te bekostigen. Zij deed onderzoek naar kanker in de hersenen. Nu zowat iedereen iemand kent die aan deze geniepige ziekte lijdt, is duidelijk dat het FWO zijn geld niet verspilt. U kan opwerpen dat “onderzoek doen” gedurende 2 jaar of langer een soort werkeloosheidsuitkering is. Mijn kort gesprek leerde me dat “onderzoek doen” tijdrovend en dikwijls uitermate ontmoedigend is. Soms is het onderzoek – vooral i.v.m. gezondheid – eerder een kwestie van te weten wat NIET de oorzaak van de ziekte is. Als u beseft dat elke doorbraak de volgende dag wereldnieuws is, weet u ook hoe weinig doorbraken er zijn. Toch is onderzoek bitter noodzakelijk en de successen bestaan: de strijd tegen AIDS is daarvan een

goed voorbeeld.

Nu u van het belang van het FWO overtuigd bent, is het tijd u te vertellen waar het geld vandaan komt. Dat is eenvoudig: in hoofdzaak van u en van mij of – anders gezegd – van de belastingbetaler: 80% van het budget bestaat uit Vlaamse middelen en 20% uit federale middelen. Privé personen zijn niet zo happig op investering in onderzoek, de reden hiervan is – zoals ik hoger al aanhaalde – dat er meestal zero, zero, zero resultaat is in de beginfase.

Vlaamse instelling

Het is inderdaad een Vlaamse instelling geworden, al heette het bij de oprichting in 1928 “Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek” en was het toen in handen van een Franstalig gezelschap van rijke bankiers en bedrijfsbeheerders. Het aandeel van het wetenschappelijk onderzoek was toen nog bescheiden.

Het duurde tot 1988 eer het wetenschapsbeleid verschoof naar de gemeenschappen en in 1996 werd het FWO opgericht en werd de Vlaamse Gemeenschap de grootste financier, al in 2010 goed voor bijna 80 % van het FWO-budget.

Het is mooi dat het Fonds zich in het Nederlands afkort, al moet ik zeggen dat de

voertaal tijdens de lezingen op 14 december 2018 Engels was en de voornamelijk Nederlandstalige sprekers zich dus ook uitdrukten in die taal. De reden daarvoor is natuurlijk dat er deelnemers van de hele wereld waren uitgenodigd. Wetenschap houdt zich tegenwoordig niet aan landsgrenzen.

Belang van burgers bij onderzoek

Ik ben geen wetenschapster, maar ik heb het grootste respect voor al die mensen die de laatste jaren onze gezondheid en levensstandaard tot op een opzienarend hoog niveau tilden.

Tijdens zo’n congres hebben ze de gelegenheid om elkaar te ontmoeten en standpunten uit te wisselen. Van het ontbijt over de lunch tot de receptie, overal zag je geanimeerde gesprekken onder de méér dan 1.250 bezoekers, op wat het grootste wetenschapscongres in België mag genoemd worden.

Ikzelf heb gesproken met professoren, studenten en doctoraat-studenten van de Antwerpse, Leuvense en Amsterdamse universiteit.

Tijdens meerdere lezingen werd het belang van de deelnemende burger/vrijwilliger belicht, die bv. deelnam aan een onderzoek i.v.m. luchtvervuiling zoals Rode Neuzen en Airbezen. In ruil voor participatie krijgen we informatie.

Ik had meegedaan aan Vraagvoordewetenschap.be en was op die manier uitgenodigd.

We kregen allemaal een prestigieus mooi boek mee waarin de verwerking van al die vragen stond. Op de flap lees ik: “Inspiratiedocument dat burgers en wetenschap verbindt” en dat werd helemaal waar gemaakt. Ik heb genoten van die dag en heb veel bijgeleerd, bovenal weet ik nu wat voor een belangrijke bijdrage het FWO levert aan onze levenskwaliteit.

GERDA STERK woont in Antwerpen en is lid van de Vlaamse Journalisten Vereniging sinds 2011. Zij was lerares talen en kunst en momenteel reisleidster. Vanuit haar ervaringen schrijft zij artikels voor verschillende opdrachtgevers.

Berichtgeving uit conflictgebieden verdwijnt op sociale media

Controversiële beelden worden verwijderd op de sociale media. Een goede zaak, op het eerste gezicht. Maar hiermee verdwijnt ook interessant materiaal dat onderzoekers gebruiken om misdaden tegen de mensheid te bewijzen...

Beelden van gruwelijkheden om zichzelf te verheerlijken...

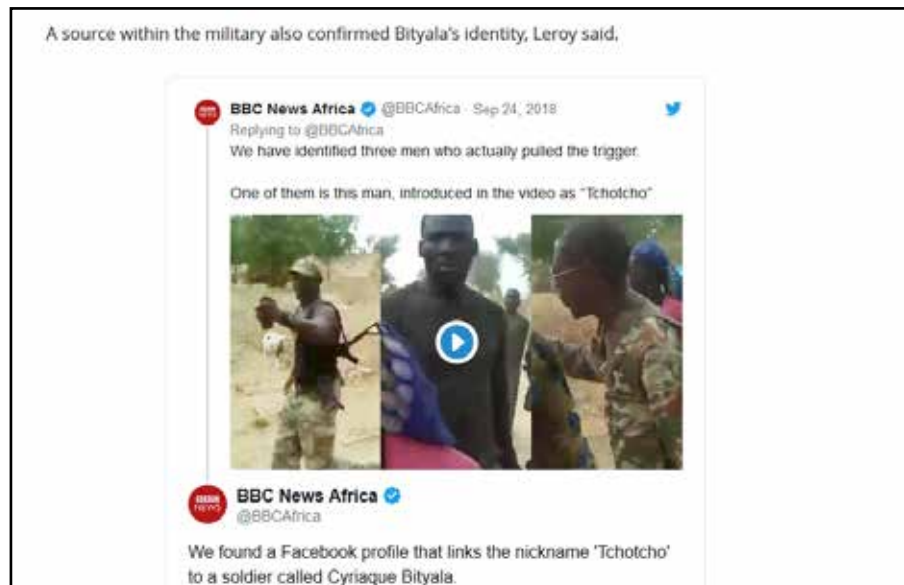
De verslaggeving in conflictgebieden loopt vaak volkomen mank. Het is er heel gevaarlijk, en journalisten wagen zich er op gevaar van eigen leven. Helaas zijn het soms enkel de afschuwelijke beelden van foltering, executies, uitgevoerd door rebellenbewegingen die de buitenwereld bereiken.

Het zijn beelden die door de rebellen zelf verspreid worden, om hun 'heldendaden' in de kijker te zetten. Om schrik aan te jagen met hun nietsontziende wreedheid, om te tonen dat zij onverzettelijk zijn. Zij verspreiden de beelden via sociale netwerken, om te pochen over hun daden. En de sociale media verwijderen die beelden al snel – enerzijds om de propaganda van die groepen een halt toe te roepen, anderzijds om de gebruikers van de sociale netwerken te beschermen tegen de wrede beelden die hen intens zouden kunnen shockeren.

Een beslissing die best te begrijpen is. Vooral omdat sociale media nogal eens de hebberigheid hebben om video-content automatisch af te spelen. En je dus gewoon bij het bladeren door je tijdlijn of newsfeed ineens geconfronteerd kon worden met een automatisch afgespeelde video van een gruwelijke executie...

... zijn soms bewijslast die de daders in de cel brengen

Maar in een artikel bij Buzzfeed wordt erop gewezen dat dit een pervers effect heeft. Want die beelden zijn vaak een bewijslast. Wanneer degene die de wrede beelden begaat, geïdentificeerd kan worden en voor de rechter gebracht wordt, dan kunnen die beelden als bewijs

dienen. Wanneer de beelden verdwijnen, verdwijnt ook de bewijslast.

Bovendien verrichten verschillende wetenschappers en autoriteiten onderzoek naar de beelden die door terreurgroepen gepost worden, om de ware toedracht van bepaalde feiten te achterhalen. Zij onderzoeken de beelden, en als zij de daders kunnen identificeren en voldoende bezwarend materiaal kunnen verzamelen, dan geven zij hun dossier door aan de bevoegde instanties. Het verwijderen van die beelden op de sociale media dwarsboomt dat onderzoek, en zou ertoe kunnen leiden dat de daders niet opgespoord kunnen worden.

Een duidelijk voorbeeld van een dergelijk onderzoek is het verhaal van BBC Africa.

De reporters gingen uit van gruwelijke beelden van een executie, en konden door minutieus onderzoek van de achtergrond niet alleen de plaats bepalen

waar het gebeurde, maar ook het tijdstip. En zelfs wie de daders waren. In het artikel verneem je meer over de verificatiemethodes die gebruikt werden.

Een delicate balans dus tussen het verwijderen van beelden om de maatschappij en de burgers te beschermen enerzijds, en het gevaar dat zo bewijsmateriaal verdwijnt. Nog een van de maatschappelijke plichten waarvan wij hopen dat de sociale media zich bewust gaan worden...

Alle links voor dit artikel vind je op <https://vju.vlaanderen/2019/01/28/berichtgeving-uit-conflictgebieden-verdwijnt-op-sociale-media/>.

HILDE VAN GOOL woont in Heist-op-den-Berg en is lid van VJV sinds 2002. Zij draait al verschillende jaren mee in de organisatie van de vereniging en was afwisselend lid van de Erkenningscommissie en van de Raad van Beheer. Haar specialiteit is internet, sociale media en de nieuwe technologieën, met een kritisch oog bekeken. Zij geeft zelf al 20 jaar het e-zine www.netties.be uit en schrijft daarnaast voor diverse uitgeverij.

Poolse Jodin drijft Franse boekhandel in Berlijn

Niets om het hoofd op neer te leggen

Eind 1921 start Françoise Frenkel in Berlijn de eerste Franse boekhandel op. La Maison du Livre wordt de ontmoetingsplaats voor kunstenaars, acteurs en filosofen. Wetenschappers vinden er hun gading; vrouwen uit mondaine kringen halen er hun modebladen. Veel Duitsers tonen grote belangstelling voor de Franse taal. Haar man, Simon Raichenstein, komt ook naar Berlijn. Ze organiseren lezingen en ontvangen auteurs op doorreis in Duitsland.

In haar voetsporen door Parijs

De Poolse Frymeta Idesa Frenkel, geboren op 14 juli (Nationale feestdag Frankrijk) 1889, leert het vak in een boekhandel in rue Gay-Lussac in Parijs.

Ik wandel in tien minuten van de Sorbonne, waar ze voor 1914 Letteren studeerde, naar rue Gay-Lussac.

In 1939, enkele dagen voordat de oorlog uitbreekt, verlaat Françoise met tegenzin haar boekhandel in Berlijn. Ze arriveert in Parijs, waar ze negen maanden blijft. Haar man, Simon Raichenstein, is in 1933 naar Frankrijk uitgeweken. In haar boek **Niets om het hoofd op neer te leggen** komt nergens zijn naam voor. Blijkbaar zijn ze ondertussen gescheiden.

Duitsers hebben Polen, haar vaderland, al onder de voet gelopen. Ze verkrijgt een verblijfsvergunning om op Franse bodem te blijven tot het einde van de vijandelijkheden. Een vroegere leraar en vriend stelt voor mee te gaan naar Avignon. Ze geeft haar koffers in bewaring in Garde-Meuble du Colisée et des Champs-Élysées. Op het formulier vult ze in: 19, rue du Colonel-Moll.

In het 17de arrondissement sta ik voor het statige huis in de rue du Colonel-Moll. Zou ze hier gewoond hebben of mocht ze dit adres van vrienden gebruiken? Aan de overkant is net de school uit. Een man met keppel op het hoofd passeert; hij heeft zijn dochtertje opgehaald. Ik vraag hem haar boek even omhoog te houden, neem een foto met de straatnaam op de achtergrond en verklaar in twee woorden de bedoeling.

FRANÇOISE FRENKEL

MET EEN VOORWOORD VAN PATRICK MODIANO

Niets om het hoofd op neer te leggen

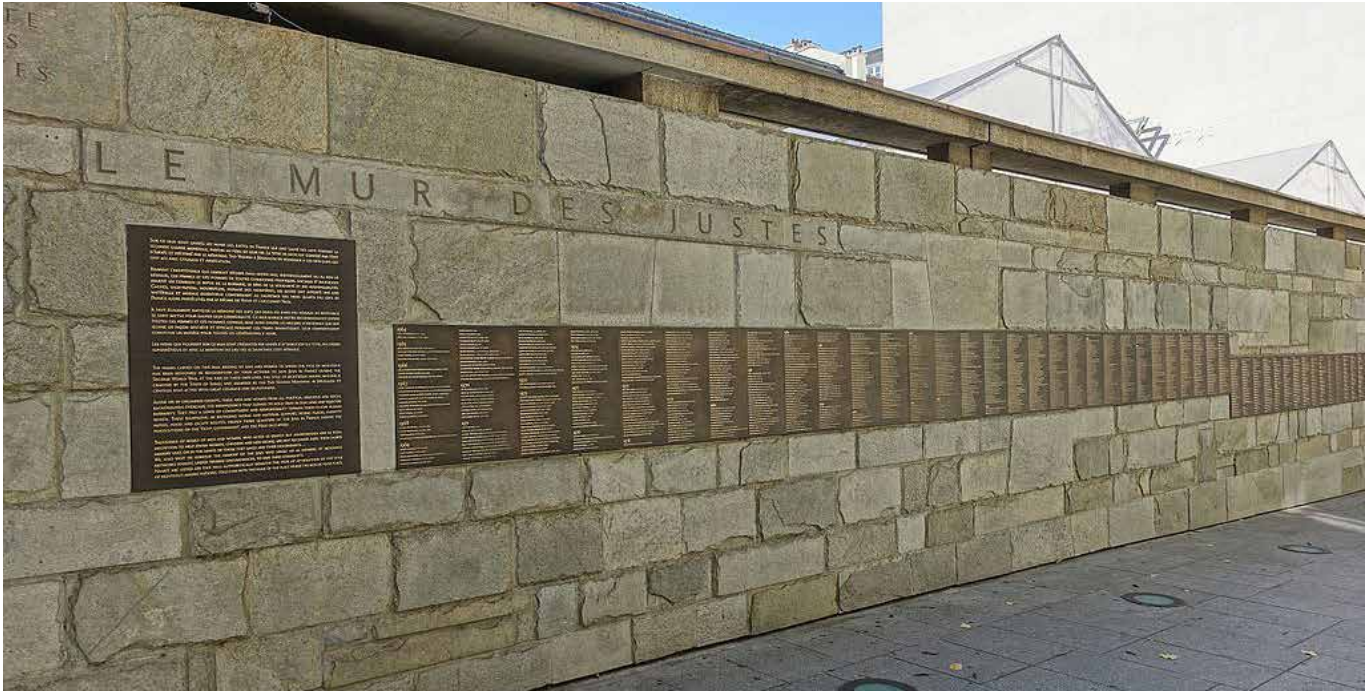
DE VLUCHT VAN DE JOODSE BOEKVERKOOPSTER

Niets om het hoofd op neer te leggen van Françoise Frenkel: te verkrijgen in o.a. boekhandel De Groene Waterman, Wolstraat 7 Antwerpen €19,99

Franse versie Rien où poser sa tête op bestelling €18,50, pocketeditie €8,50.

'Vroeger woonde hier menig Joods gezin, maar omzeggens niemand overleefde de kampen,' vertelt hij. 'We proberen weer Joodse gezinnen naar deze buurt te krijgen. Kom even mee.' Ik volg hem, zijn dochtertje huppelt rondom ons. In de aanpalende straat opent hij de deur

van zijn woning. De voorste kamer is ingericht als synagoge; ik mag een foto nemen. Hij noteert Rien où poser sa tête met de naam van de auteur.

De Mur des Justes van het Mémorial de la Shoah in Parijs (foto: Guilhem Vellut).

De helletocht

De slopende verplaatsingen van Françoise Frenkel brengen haar o.a. naar Nice; haar doel is Zwitserland te bereiken. Ze duikt onder op de meest verscheidene adressen bij mensen van divers pluimage om aan de razzia's te ontkomen. Het Vichy regime laat zich niet onbetuigd bij het oppakken van Joden. Haar vrijbrief om in Frankrijk te blijven is opeens niets meer waard. Er volgen meerdere vluchtpogingen en een arrestatie. Ze houdt nauwkeurig een dagboek bij. In 1945 verschijnt, op basis daarvan, *Rien où poser sa tête* bij de kleine uitgeverij Jeheber in Genève. Het blijft haar enige boek.

In 1960 bekommt ze een schadeloosstelling voor haar verdwenen koffer.

Ik wandel de Champs Elysées af. In een zijstraat, rue Colysée (nu rue Colisée) nr. 45, deponereet ze op 27 mei 1940 in de Garde-Meuble du Colysée haar koffer. Niets verwijst nog naar die functie van het gebouw.

*Wanneer ik ooit Berlijn of Nice bewandel, zal het met **Rien où poser sa tête** onder de arm zijn.*

Françoise Frenkel overlijdt in 1975 in Nice.

Per toeval herondekt

Rien où poser sa tête wordt door de Franse auteur Michel Francesconi toevalig ontdekt tussen tweedehands spullen in een Emmaüs opslagplaats. Uitgeverij Gallimard zorgt in 2015 voor een heruitgave. Nobelprijswinnaar Patrick Modiano schrijft het voorwoord.

Het is een indringend boek, bijzonder vlot en gedetailleerd geschreven. Haar persoonlijke verhaal is tevens de getuigenis van een gebroken maatschappij. Maar ook van verbroedering tussen mensen in de meest schrijnende omstandigheden. Milan Kundera's woorden *De ondraaglijke lichtheid van het bestaan* weerklinken doorheen het relaas van haar 'verloren' jaren.

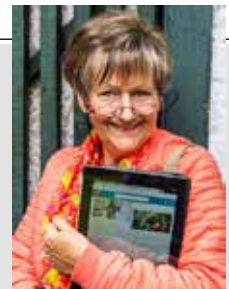
Modiano ziet het opduiken van het werk uit de vergetelheid 'als een brief die heel

lang, door iedereen vergeten, poste restante is blijven liggen, en die misschien wel aan ons was gericht.'

Simon Raichenstein, de niet vermelde echtgenoot

Ik ontmoet zijn naam in Drancy, ten noorden van Parijs, destijds een internerings- en doorgangskamp. De opgevraagde fiche vermeldt: célibataire en met potlood is dwars over het blad geschreven: arrêté 16-7-42, convoi... het nummer is onleesbaar. Het is de datum van La Grande Raffle in Parijs. Vanuit Drancy is hij op transport gesteld naar Auschwitz-Birkenau waar hij op 19 augustus omkomt. Op de Mur des Justes van het Mémorial de la Shoah in Parijs staat zijn naam.

CHRIS RACHEL SPATZ verdeelt haar tijd tussen reizen, schrijven en lezen. Zij is lid van de Vlaamse Journalisten Vereniging sinds 2008 en is lifestyle journaliste met als specialiteit toerisme. Bij Lannoo publiceerde ze de reisgidsen 100 X Parijs en 100 X Praag. Ze geeft ook voordrachten over deze twee steden. Momenteel schrijft ze de 'making of' van haar Praag boek. Ze verzorgt boekrecensies voor boekhandel De Groene Waterman. Haar artikelen worden gepubliceerd bij Markant magazine en het Home blad van zorgcentra. Na onderwijs, reisbegeleiding (o. a. voor Anders dan Anders), theater en organisatie culturele evenementen trekt ze nu de wereld rond en getuigt daarvan woord en beeld.

Riffijns protest gaat verder

Begin februari protesteerden meer dan 3.000 mensen van over heel Europa in de Europese wijk in Brussel voor de Riffijnse zaak. Ze eisen de vrijlating van protestleider Nasser Zefzafi en een honderdtal andere politieke gevangenen.

Al sinds oktober 2016 – nadat visverkoper Mohsin Fikri verpletterd werd in een vuilniswagen - protesteren de Riffijnen in Marokko en in de diaspora tegen de houding van de Marokkaanse overheid tegenover de Rif, en tegen de vele arrestaties van activisten. In Marokko worden sinds mei 2017 activisten opgepakt. Sommige krijgen zware celstraffen die kunnen oplopen tot 20 jaar.

Hoog bezoek

De ouders van protestleider Nasser Zefzafi zijn speciaal voor het protest afgereisd naar België, samen met veel familieleden van andere politieke gevangenen. Ook Silya Ziani, een Riffijnse zangeres die sterk betrokken was bij de Hirak, is afgereisd naar de Belgische hoofdstad. Ze is de enige vrouw die enkele maanden heeft vastgezeten in de Marokkaanse gevangenis voor haar betrokkenheid bij de Riffijnse volksbeweging.

De ouders van protestleider Nasser Zefzafi lopen mee (foto: Yassin Akouh).

Heeft protesteren nog nut?

Na meer dan twee jaar protesteren kan men zich afvragen of de protesten nog nut hebben. Volgens Nouredine Adherbal, lid van de Riffijnse lobbygroep Werkgroep Sakharov Nasser (WSN), heeft het zeker zin en hebben de protesten hun nut al meermaals bewezen. Zo kweekt het in eerste instantie bewustwording bij de Riffijnen.

Foto: Yassin Akouh.

Daarnaast zet de media-aandacht de Riffijnse zaak in de spotlights. “Ook de politieke agenda van vele regeringen wordt bereikt door zulke massademonstraties,” aldus Adherbal. “Veel politici zijn dankzij de protesten op de hoogte van de zaak Zefzafi en van de ernst ervan. Ook in het Marokkaanse parlement wordt er over gepraat. Dat bewijst dat ons protest geen maat voor niets.”

rol van de vrouwen in de Riffijnse volksbeweging heel groot is. Zij zijn de fundering waarop de beweging is gebouwd. “Zonder de vrouw zou de beweging het niet lang houden. De vrouwen geven hun mannen, broers & zonen de kracht om verder te blijven strijden.”

Foto: Yassin Akouh.

Foto: Yassin Akouh.

De vrouw centraal

Farida Houdoe, de zus van politieke gevangene Abdelali Houdoe, vertelt dat de

YASSIN AKOUH is lid van VJV sinds juni 2018. Zijn artikels worden gepubliceerd op de website van jongeren persagentschap Stampmedia, en overgenomen door diverse nieuwsmedia. Yassin brengt algemeen nieuws over België, maar als insider volgt hij de actualiteit in Marokko op de voet op, en dan met name het Riffijns protest...

Het vernieuwde AfricaMuseum

Park van Tervuren en het Musée du Congo

Zowel het Park van Tervuren als het vernieuwde AfricaMuseum kunnen terugblikken op een rijk en boeiend verleden. Reeds in de 8ste eeuw vinden we vermeldingen van het Park van Tervuren, ook Waranda genoemd. In de 12de eeuw bouwde de Hertogen van Brabant er een waterburcht waarin Keizer Karel verbleef en de aartshertogen Albrecht en Isabella vaak resideerden. Tijdens het Nederlands bewind, na de nederlaag van Napoleon in Waterloo, liet de zoon van Willem I op het domein van Tervuren een nieuw kasteel bouwen. Toen Charlotte van Mexico, de zus van Willem II, er verbleef verwoestte een uitslaande brand in 1879 het statige bouwwerk.

Het logo van Leopold II staat binnen en buiten veelvuldig afgebeeld (foto: Christiane Jennis).

De wereldtentoonstelling van 1897 gaf Leopold II de ideale mogelijkheid om zijn Congo-Vrijstaat project te loven door het aan een breed publiek voor te stellen. De wereldtentoonstelling werd op twee plaatsen ingericht. In het jubelpark te Brussel en een koloniale expositie in Tervuren. Een brede boulevard tezamen met een tram, verbond de twee parken. In Tervuren werd op de plaats van het verwoeste kasteel een Koloniaal paleis gebouwd. In de Waranda liet koning Willem II drie Congolese dorpen oprichten die hij bevolkte met 267 overgekomen Congolezen als levende curiosa. Zeven Congolezen zouden de tentoonstelling echter niet overleven. Na de wereldtentoonstelling werd het Koloniaal paleis permanent als Musée du Congo ingericht. Het museum werd al vlug te klein om de toevoer vanuit Congo-Vrijstaat te herbergen en Leopold II besliste in 1902 om een nieuw Koloniaal Museum te bouwen, het huidige AfricaMuseum, geïn-

Het nieuwe Onthaalpaviljoen, realisatie van architectenteam Stéphane Beel (foto: Christiane Jennis).

spireerd op het Petit Palais in Parijs. Het werd ingehuldigd door Albert I in 1910.

Het museum is volledig symmetrisch gebouwd. De vier hoekpaviljoenen zijn verbonden door galerijen en uitgewerkt tot ruime tentoonstellingszalen met prachtige marmeren vloeren, overvloedig beschilderde muren en plafonds voorzien van indrukwekkend stukwerk. In 2013 sloot het gedateerde Koninklijk museum voor Midden-Afrika zijn deuren voor een volledige renovatie, modernisatie en dekolonisatie. Er moest worden gezocht naar een hedendaagse publiekontvangst met vestiaires, shop en een gezellig restaurant. De aanwezigheid van auditoria was een noodwendigheid maar vooral, men moest weg van de koloniale omgeving die op elke plaats uitdrukkelijk aanwezig was.

Het AfricaMuseum

Het museum heropende zijn deuren op 8 december 2018 als AfricaMuseum. Een nieuw glazen onthaal-paviljoen, op ongeveer 100 meter afstand van het oude museumgebouw en voorzien van alle publiekfuncties, doet dienst als ingang. Een lange onderaardse gang maakt de verbinding met de kelder het museum. Onderweg staat een 22,5 meter lange prauw opgesteld. Zij is gemaakt van een sipoboom en vervoerde in 1957 de voormalige koning Leopold III tijdens zijn Congoreis. In de kelderpassage staat het beeldende pot. De hier opgestelde beelden maakten vroeger deel uit van de permanente tentoonstelling. De verzamelde beelden vertolken elk op zich racistische clichés en vervulden een belangrijke rol van de

koloniale beeldvorming van de Afrikaan. Het is vaak de wenkbrauwen fronsen en slikken bij het zien van de beelden.

Bij de renovatie van het museum moest er rekening worden gehouden met de eisen van de Regie der Gebouwen en Monumentenzorg. De architectuur werd zoveel mogelijk tot haar oorspronkelijke toestand teruggebracht evenals de kaart- en muurschilderingen, de marmeren wand-, vloerbekledingen en parket, de geklasseerde vitrinekasten en monumentale houten deuren. Alle tentoonstellingszalen werden bereikbaar gemaakt voor personen met beperkte mobiliteit. In de Grote Rotonde met koepel en met in het midden van de opmerkelijke marmeren vloer de ster van de 'Onafhankelijke Congostaat' staan beelden in nissen opgesteld die, voorzichtig gezegd, het koloniale gedachtegoed vergoelijken. De vergulde beelden stellen Belgen voor als weldoeners en beschavers.

'Nouveau souffle ou le Congo bourgeonnant' (Nieuwe adem of Ontluikend Congo) van Aimé Mpane (foto: Christiane Jennis).

Slavenkettingen, zaal Koloniale Geschiedenis en Onafhankelijkheid (foto: Christiane Jennis).

Daar tegenover staan Afrikanen naar verhouding kleiner afgebeeld met stereotyperende titels als 'krijger' of geseksualiseerde Afrikaanse vrouwen. De beelden mochten van monumentenzorg niet worden verwijderd evenals de 45 her en der in het museum verspreide logo's van Leopold II. De kunstenaar Aimé Mpane creëerde voor de Rotonde een nieuw monumentaal sculptuur 'Nouveau souffle ou le Congo bourgeonnant' (Nieuwe adem of Ontluikend Congo) waarmee hij tegenwicht biedt tegen de in de nissen staande beelden.

Congolese vrouw (foto: Christiane Jennis).

De permanente tentoonstelling werd vernieuwd. Nieuwe multimediatechnieken werden geïntroduceerd: virtual reality en 160 beeldschermen bieden commentaar bij de tentoongestelde thema's. Guido Gryseels, directeur van het museum:

"We brengen het verhaal van het hedendaags Afrika, van het dagelijkse leven, van de rituelen en ceremoniën, de taal en muziek. Maar ook van de paradox van de rijkdommen: we tonen hoe rijk Congo is op gebied van water, visvangst, landbouw, bossen, mineralen, human resources en creativiteit. En toch is Congo zo arm, hoe kan dat? Ook de diaspora, de Congolezen die hier wonen, hebben hun eigen zaal waarin ze hun eigen geschiedenis vertellen."

Zes thematische zalen

In de zaal van de 'Lange geschiedenis - Koloniale geschiedenis en Onafhankelijkheid' wordt een tand getoond van minstens 2 miljoen jaar oud en een Liavela-masker uit de 8ste of 9de eeuw, het oudst bekende houten sculptuur van Centraal-Afrika. De gruwelbeelden uit de koloniale periode worden zeker niet verborgen gehouden. De impact van de missies, het lokaal verzet en de weg naar onafhankelijkheid wordt degelijk gedocumenteerd behandeld.

In de zaal van de Rituelen en Ceremoniën worden rituele voorwerpen antropologisch benaderd in confrontatie met hedendaagse schilderijen zoals 'Gedwongen huwelijk, 2003, Jean Bosco Mosenjo, en 'Vervoer van de doods-kist per fiets', 1995, Tinda Lwinba. De toeschou-

wers worden bovendien geconfronteerd met de getuigenissen van mensen uit Congo, Rwanda en Burundi vanaf een levensgroot scherm. De aldus geleverde verklaringen en de stille objecten geven ons samen meerstemmige inzichten.

In de zaal van 'Talen en Muziek' kan de bezoeker zelf boodschappen per spleet-trom versturen, zich muzikaal vermaken op de xylofoon en Sanza of Swahilli aanleren. Zang, dans, spektakel en het belang en de diversiteit van woord en klank worden grootschalig geanalyseerd.

Zaal Rituelen en Ceremoniën, sfeerbeeld (foto: Christiane Jennis).

In de thematische expo 'Landschappen en Biodiversiteit' wordt, naast opgevulde dieren die in hun biotoop worden getoond, via digitale animatie de gelaagd-

Sfeerbeeld van de zaal van 'Talen en Muziek' (links) en van de zaal 'Landschappen en Biodiversiteit' (foto: Christiane Jennis).

heid van het bos voorgesteld, met als achtergrond de geluiden van het regenwoud. De super nieuwsgierigen kunnen desgewenst de kleinste beestjes met een microscoop onderzoeken.

Overvloedig zijn de rijkdommen van Congo. Denken we maar aan kobalt, diamant, koper en afrormosia, een bijzonder geëerde houtsoort. Het regenwoud is vooral de grote producent van zuurstof en regulator van het klimaat. De strijd tegen de ontbossing is dan ook een primair gegeven. De relatieve armoede ondanks de rijkdom aan grondstoffen is een paradox van de overvloed, het thema van zaal: 'Rijkdom: een Paradox'. In schril contrast

tegenover de hedendaagse multimedia toont de Krokodillenzaal zich. Ongerept, in de staat zoals de zaal zich bevond voor de sluiting in 2013, zoals het museum Congo anno 1920 toonde aan het publiek.

Ook de 'Herdenkingzaal voor de overleden Belgen' is vervuld van het koloniaal gedachtegoed. Op de muur zijn 1508 namen geschilderd van 'de eerste baanbrekers' die de dood vonden tussen 1876 en 1908 in de Onafhankelijke Congostaat. Geen enkele verwijzing naar de honderduizenden – willicht zelfs miljoenen – Congolezen die in die periode het leven lieten ten gevolge geweld of ontbering.

De kunstenaar Teddy Tsymba creëerde de grafische installatie 'Ombres' (Schaduw). Bij zonlicht wordt de schaduw van de op de ramen gedrukte namen, van de zeven slachtoffers die stierven gedurende de wereldexpo in 1897, op de muur onder de geschilderde baanbrekers geprojecteerd. In de gang staat een stalen kar waarmee de eerste weg tussen Matadi en Kinshasa werd aangelegd, als symbool voor de Congolezen die stierven door dwangarbeid.

Weergaloze Kunst - tijdelijke tentoonstelling

In de zaal Weergaloze Kunst geven vier vitrines in een tijdelijke tentoonstelling een overzicht van artistieke maskers, beelden, ivoorsnijwerk en gebruiksvoorwerpen. De bijna uitsluitend Congolese stukken – uit de 19de en vroeg 20ste eeuw – benadrukken de Afrikaanse kijk op schoonheid en verbazende creatieve vrijheid.

Publicaties

Weergaloze Kunst, Betoverende objecten uit het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika

Dit boek is verschenen ter gelegenheid van de opening van het museum. Het ontsluit een ensemble van 77 belangrijke werken uit de collectie van het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Het betreft stukken die door academici, conservatoren en kenners van Afrikaan-

Zaal 'Rijkdom: een Paradox', sfeerbeeld (foto: Christiane Jennis).

Zaal 'Weergaloze Kunst', tijdelijke tentoonstelling (foto: Christiane Jennis).

se kunst worden bestudeerd en geanalyseerd. Veel van de hier samengebrachte werken vind je terug in de tijdelijke tentoonstelling 'Weergaloze kunst'. Andere kun je ontdekken in de permanente tentoonstelling.

Hedendaagse kunst

Centres fermés, rêves ouverts (Gesloten centra, open dromen) - Freddy Tsimba.

'Ombres' (Schaduwten), installatie, Aimé Mpame (foto: Christiane Jennis).

De installatie, die tegen de buitenmuur van het museum staat opgesteld, kwam tot stand tijdens de residentie van Freddy Tsimba in het museum in 2016. De personages zijn opgebouwd met recuperatiemateriaal afkomstig van de werf tijdens de renovatiewerken. De kunstenaar werkt al jaren aan deze figuren die tegen de muur zijn opgesteld, alsof ze een verhoor ondergaan. De personages hebben geen hoofd. Het zijn anonieme, universele figuren die verwijzen naar de miljoenen verhoorde mannen, vrouwen en afgewezen vluchtelingen. Freddy Tsimba kennen we reeds als kunstenaar van de grafische installatie 'Ombres' (Schaduwten) in de (Herdenkingzaal voor de overleden Belgen'.

Literatuur

Kongokorset, Herlinde Leyssens Vrijdag, Antwerpen, 2018, 424 p.

In Kongokorset brengt Herlinde Leyssens het verhaal van Gabrielle Deman, de eerste vrouw die aan het begin van de twintigste eeuw het toenmalige Congo-Vrijstaat doorkruist, uiteraard aan de zijde van haar echtgenoot, legercommandant Albert Sillye. Leyssens baseerde zich voor haar roman deels op waargebeurde feiten, en de personages in haar boek hebben echt bestaan. Ze liet haar verbeelding los op de brieven, foto's en het andere bronnenmateriaal dat ze over de familie Deman kon vinden, onder andere in het AfricaMuseum.

Zwarte huid, witte maskers (1952) - Frantz Fanon (1925 - 1961) Octavo publicaties, Amsterdam 2018.

In Zwarte huid, witte maskers (1952) beschrijft hij wat het psychologisch betekent voor een zwarte persoon om te leven in de witte westerse wereld. Hij analyseert de manieren waarop zwarten duidelijk wordt gemaakt dat ze gelden als minderwaardig en hoe zij dit proberen te compenseren door zich 'wit' te gedragen. Zwarte mensen worden gedwongen 'witte maskers' op te zetten.

Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, Leuvensesteenweg 13, Tervuren.
Open: dinsdag tot vrijdag 11 - 17 uur,
zaterdag en zondag van 10 - 18 uur.
Tarieven: 12 - 8 - 4 €, jaarabonnement 20 €, gratis tot 18 jaar.

FRANK VAN DESSEL (°1941) studeerde aan de Hogere Zeevaartschool Antwerpen. Sinds 1982 brengt hij verslag uit over en is curator van culturele activiteiten en tentoonstellingen voor de progressieve ideologische culturele familie (Curieus, ABVV...) provincie Antwerpen. Maar ook aan het leefmilieu in zeer brede zin - erfgoed, energie, transport, socio-economische componenten en sociale triggers - besteedt hij aandacht.

